

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:30

Onsdagen den 18 mars

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 19–20 mars 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statsministern med medarbetare till EU-nämndens möte den 18 mars, där vi ska förbereda inför mötet i Europeiska rådet.

Statsministern inleder, och sedan tänkte jag att vi försöker hålla oss till en talartid på tre minuter för ett första inlägg. Håller vi oss till tidtabellen bör vi hinna med en andra omgång på en och en halv minut för varje parti. Eftersom dokumentet vi diskuterar faktiskt är hemligt uppskattas det också om man kan hantera detta på ett smidigt sätt när man uttrycker sina åsikter.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande och ledamöter! Årets vårtoppmöte i EU äger rum i morgon och på fredag, och dagordningen består i huvudsak av tre teman – energiunionen, tillväxt- och sysselsättningsfrågor samt utrikes frågor.

Jag börjar med energiunionen. Energirådet ska diskutera unionen utifrån det meddelande kommissionen presenterade den 25 februari. I meddelandet tas ett helhetsgrepp på energi- och klimatfrågorna, och i praktiken kan man säga att även ramarna för kommissionens arbete med energi- och klimatpolitiken under de kommande fem åren sätts. Meddelandet bygger på tre fundament, nämligen att energipolitiken ska kännetecknas av säkerhet, hållbarhet och konkurrenskraft. Därutöver finns det fem så kallade dimensioner som vägleder arbetet, och de är

1. försörjningstrygghet
2. inre marknaden
3. energieffektivisering
4. forskning och innovation
5. minskade klimatutsläpp.

Det är de fem dimensioner som täcks in.

Rådet ska vid mötet ge vägledning i det fortsatta arbetet med energiunionen. Som nämnden säkert kommer ihåg bestämdes vid toppmötet i

oktober, då man kom överens om klimat- och energiramverket, att rådet skulle återkomma under 2015 vad gäller frågan om försörjningstrygghet. För många av medlemsländerna är försörjningstryggheten självfallet en mycket viktig fråga, inte minst mot bakgrund av krisen i Ukraina.

Regeringen har självklart mycket stor förståelse för en del av medlemsländernas utsatta situation, men vi ska samtidigt komma ihåg att långsiktigt hållbar försörjningstrygghet uppnås genom att vi rör oss bort från fossilberoendet, mot en mer förnybar energiproduktion, och genom en effektivare energianvändning. Vi vill hålla kvar vid det perspektivet.

I linje med detta stöder regeringen den breda ansats till frågorna kommissionen lägger i sitt meddelande. Det är enligt regeringen också viktigt att de långsiktiga klimatmålen är vägledande i arbetet med att genomföra energiunionen. Vidare är en väl fungerande inre marknad en grundförutsättning för en utveckling av unionen, liksom satsningar på forskning, utveckling och innovation för att främja omställningen till en kolsnål och resurseffektiv ekonomi.

När det gäller den inre energimarknaden vill jag också, med anledning av diskussionen under energiministerns överläggning i näringsutskottet, klargöra och tydliggöra att regeringen självfallet delar uppfattningen att det är marknaden som ska styra energipriser och att sociala utmaningar som exempelvis fattigdom ska bekämpas med socialpolitik och inte med energipolitiska åtgärder. Därför kommer jag att verka för att några sådana förslag inte tas upp i slutsatserna från Europeiska rådet, om det skulle bli aktuellt.

Regeringen stöder vidare kommissionens ambitioner i meddelandet att minska utsläppen från transportsektorn och öka fokus på transportsystem som bygger på eldrift, biodrivmedel och energieffektivitet. För regeringen är det viktigt att resultatet från toppmötet återspeglar just det breda anslag som jag nämnde finns i de fem dimensionerna och som kommissionen ger uttryck för. Vi anser att förhandlingarna om resultatet i detta ska vara de slutsatserna. I den tidigare version vi fick var det en mycket kraftigare koncentration till och fokusering på just försörjningstrygghet, och då fanns de fyra andra dimensionerna med i för liten utsträckning. Vi menar att vi har kommit tillbaka till de fem dimensionerna.

Jag går över till tillväxt- och jobbfrågorna. Sverige har i förberedelse inför toppmötet tillhört den minoritet av medlemsländerna som verkligen har velat diskutera tillväxt och sysselsättning också på detta toppmöte. De korta slutsatserna i dokumentet bekräftar att det är flera medlemsstater – detta är enligt vår uppfattning lite förvånande – som inte har velat se någon omfattande diskussion om jobb och tillväxt. Vi har velat göra det, och det är därför bra att de frågorna nu står med. Där har vi haft en framgång. De står med på dagordningen, och det ska ges utrymme för att fortsätta prata om tillväxt och jobb. Det är nämligen minst lika viktigt nu som det var förra gången vi träffades.

Dessa diskussioner kommer delvis att handla om det ekonomiska läget i Europa, och då med fokus på genomförandet av strukturreformen i respektive medlemsland. Rådet ska även på sedvanligt vis ställa sig bakom prioriteringarna i kommissionens tillväxtöversikt för 2015 och därigenom också ge vägledning för medlemsländerna i genomförandet av den så kallade europeiska terminen.

Det är ställt utom allt tvivel att det ekonomiska läget för EU är fortsatt bekymmersamt, men det finns nu även positiva tecken på att en återhämtning har börjat ta fart. Vi har sett bättre tillväxtutsikter den senaste tiden, inte minst i vår egen produktion och export.

I kommissionens tillväxtöversikt understryks behovet av investeringar, strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Regeringen stöder de tre prioriteringarna i tillväxtöversikten och även att medlemsstaterna med detta tar sitt ansvar för att genomföra strukturreformer och tillväxtskapande åtgärder på nationell nivå. Självklart är också den inre marknaden central för att det ska lyckas.

Vi kommer även att diskutera frihandelsavtalet med USA, det så kallade TTIP, och de pågående förhandlingarna. Detta nämns också särskilt i slutsatserna. I december uppmanade rådet till ett avslut i TTIP-förhandlingarna under 2015. Budskapet vid det här mötet kommer att vara behovet av en fortsatt ambitiös hållning och gemensamma ansträngningar från båda parter, såväl EU som USA, att hålla fast vid tidtabellen att bli klar 2015.

Regeringen vill se ett ambitiöst handelsavtal med USA som är djupt, omfattande och inte begränsar de demokratiska möjligheterna att stärka skyddet för miljön, löntagarnas intressen och självfallet människors och djurs hälsa. Jag vill där också betona betydelsen av att medborgarna får saklig och korrekt information om avtalet. Sverige kommer att fortsätta betona öppenhet i detta arbete, och jag kan meddela nämnden att jag i går kväll hade ett samtal med Cecilia Malmström om detta behov. Det finns ingen tvekan om att det är precis den ambition kommissionen också har och arbetar efter. Vi ska se till att det fortsätter, för det är viktigt.

Europeiska rådet kommer i slutsatserna att välkomna överenskomsten i Ekofin den 10 mars. Det gäller förordningen om den så kallade europeiska fonden för strategiska investeringar, Efsi, som är en central del av kommissionens investeringsplan. Regeringen är nöjd med överenskomsten eftersom vi har fått gehör för våra viktigaste ståndpunkter rörande exempelvis oberoende styrning, alltså att projekten måste tas fram och leva på sina egna meriter och ingenting annat, och budgetrestriktivitet samt vikten av forskning, innovation och utveckling. Med avseende på detta väntar nu förhandlingar med Europaparlamentet, där regeringen självfallet kommer att bevaka de svenska ståndpunkterna.

En angelägen fråga för regeringen är jämställda arbetsmarknader eftersom det är en förutsättning för smart tillväxt. Regeringen har varit aktiv för att det ska ges ett starkare fokus i arbetet med Europa 2020 och den så kallade europeiska terminen, och för att nå upp till målet om en sysselsättningsgrad på 75 procent måste vi helt enkelt öka betoningen på och prioritera ett ökat arbetskraftsdeltagande för kvinnor över hela den europeiska kontinenten.

En annan viktig fråga för regeringen är att tillvarata omställningen till en grön, resurseffektiv ekonomi. Vad gäller arbete och arbetsmarknad är det också viktigt med goda, rättvisa arbetsvillkor så att EU kan bidra till en både social och ekonomisk utveckling. Det innebär att arbetstagarnas rättigheter bör stärkas och att missbruk av den fria rörligheten måste motverkas. Det är inget som kommer att ske över en natt, utan det kräver ett tålmodigt och långsiktigt arbete.

Den sista delen, herr ordförande, rör de utrikespolitiska frågorna. Vi har några sådana, nämligen Ukraina–Ryssland, det östliga partnerskapet och Libyen. Om vi börjar med Ukraina och Ryssland kommer det att föras en strategisk diskussion. Jag var i Kiev för en vecka sedan för att visa Sveriges stöd för president Porosjenko – naturligtvis – samt för premiärminister Jatsenjuk, andra delar av parlamentet och civilsamhället. Jag behöver här i nämnden inte säga att Ukraina befinner sig i en utomordentligt svår situation.

Vi fick i förra veckan en möjlighet att prata om reformarbetet, som Sverige ju också är med och stöder genom ett bilateralt bistånd, och jag vill gärna ha sagt att mycket ha gjorts. Det ska Ukraina ha ett erkännande för; i en mycket tuff situation har det gjorts mycket på framför allt det ekonomiska området. Det återstår dock en hel del tuffa beslut för Ukraina. Den ekonomiska situationen är fortsatt mycket ansträngd, och vi har självfallet situationen i östra Ukraina och det ryska agerandet. Det har lett till en lång och utdragen konflikt och mycket stora umbäranden för de människor som lever i dessa delar av Ukraina.

Överenskommelsen i Minsk den 12 februari menar vi fortsätter att utgöra en möjlig väg till en fredlig lösning på den här konflikten trots separatisternas förödande offensiv mot Debaltseve, men jag kan ändå säga att stridigheterna i östra Ukraina överlag har gått ned i intensitet sedan införandet av vapenvilan i februari. Separatisternas fortsatta brott mot vapenvilan och Rysslands kontinuerliga militära stöd till separatisterna ger dock anledning till fortsatt oro.

Därför är det avgörande att Ryssland och separatisterna uppfyller sin del av avtalet och att OSSE:s observatörer ges tillträde till separatistkontrollerat område för att kunna bekräfta tillbakadragandet av tunga vapen. Även andra delar av överenskommelsen är avgörande. Regeringen välkomnar att OSSE:s observatörsmission förlängs med tolv månader eftersom den har en fortsatt viktig roll att spela, inklusive när det gäller övervakningen av implementeringen av Minsköverenskommelsen.

För att ge bästa stöd bör EU förlänga de nuvarande existerande ekonomiska sanktionerna mot Ryssland så att dessa sammanfaller med den tidslinje vi kan se i överenskommelsen. Det skulle också sätta press på Ryssland att leva upp till sina åtaganden och därigenom stödja att avtalet genomförs i sin helhet. Regeringen anser vidare att EU bör vara redo att skärpa de ekonomiska sanktionerna om Ryssland och separatisterna inte fullföljer sina åtaganden i överenskommelsen, men det är självklart så att det krävs konsensus bland EU:s medlemsstater för att förlänga respektive utveckla och skärpa sanktionerna.

Det är viktigt att EU fortsätter att stödja Ukraina på olika sätt, bland annat genom det humanitära biståndet, det så kallade makrofinansiella stödet till den ukrainska statsbudgeten och, inte minst, det långsiktiga reformarbetet.

Den ekonomiska situationen i Ukraina är akut. Regeringen stöder därför en diskussion om ett fjärde makrofinansiellt lån som en komplettering till det av kommissionen föreslagna tredje på 1,8 miljarder euro. Men vi menar också att det kräver en finansiering inom EU:s budget och därmed omprioriteringar i EU:s budget.

Regeringen välkomnar IMF:s ansträngningar för att stödja Ukraina. Som bekant har Sverige erbjudit ett bilateralt lån till Ukraina på 100

miljoner dollar. Vi uppmanar också andra att ge ytterligare resurser för att hjälpa Ukraina. Det är oerhört viktigt att Ukraina klarar den territoriella frågan, men det får därmed inte falla på den ekonomiska frågan. Vi måste ha båda perspektiven.

Därutöver måste EU fortsätta att fördöma Ryssland olagliga annektering av Krim som inträffade för nu ett år sedan. Det är oerhört viktigt att EU står fast vid icke-erkännande-politiken. Därför anser regeringen att de sanktioner som beslutades som en konsekvens av den olagliga annekteringen bör förlängas.

Det är dock ingen hemlighet att medlemsstaternas syn på Ryssland och de olika sanktionerna varierar. Men den enighet som vi har uppnått måste behållas. EU:s styrka bygger på att vi bibehåller enigheten i vårt agerande. Ska jag säga någonting som president Porosjenko ville skicka med från förra veckan var det precis detta. Det viktigaste är att EU håller ihop och att vi behåller enigheten. Det var presidenten oerhört tydlig med i våra samtal och också i den presskonferens som vi höll tillsammans.

Herr ordförande! Jag går över till östliga partnerskapet. Det fjärde toppmötet inom ramen för partnerskapet hålls i Riga i år den 21–22 maj. Sedan det förra toppmötet i Vilnius 2013 har det skett en del dramatiska händelser. Ryssland har exempelvis visat att det är redo att med alla till buds stående medel motsätta sig en fördjupad relation mellan EU och östra Europa.

Den viktigaste signalen vi kan sända nu i Riga är att EU och partnerländerna tillsammans inom partnerskapet fortsätter att stå upp för varje lands rätt att avgöra sin egen framtid. Vi behöver också se till att de sex partnerländer som det handlar om känner att partnerskapet är relevant för dem.

Det innebär att de mest ambitiösa partnerländerna – Ukraina, Georgien, Moldavien – behöver en signal om att EU vill fortsätta att utveckla den relationen ytterligare. För Armenien, Azerbajdzjan och Vitryssland, som i dag inte strävar mot ett fullt EU-medlemskap, behöver vi hitta samarbetsformer ändå gör att vi kan uppmuntra till reformframsteg också där.

Det är ingen tvekan om att EU:s relation till Ryssland kommer att vara en av unionens viktigaste frågor att hantera framåt. Den relationen får inte regleras genom att östliga partnerskapet på något vis anpassas för att tillfredsställa Moskva. Det får inte vara så. Det tuffa geopolitiska klimatet till trots är det värderingsfrågor och reformprocesser som ska känneteckna och vara kärnan i östliga partnerskapet. Jag kommer att delta i toppmötet i Riga i maj, och jag kommer att uppmuntra så många som möjligt av regeringschefs- och statschefskolleger att göra detsamma för att visa EU:s stöd i partnerskapet.

Herr ordförande! Allra sist väntas nu rådet diskutera krisen i Libyen. Det blir en uppföljning av utrikesministrarnas råd i veckan om hur EU kan bistå samt konfliktens påverkan på EU i termer av både terrorism och migration. Regeringens linje i frågan är att det är centralt att fortsätta att betona vikten av vapenvilan. Det gäller också att stöda FN och FN-sändebudet Leóns ansträngningar att nå en politisk lösning på detta. Mot bakgrund av det är det också viktigt att EU:s engagemang sker i nära samråd med FN och på ett sådant sätt att det stöder den FN-ledda dialogen.

Med det tackar jag för ordet, herr ordförande.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern! Vi går direkt på talarlistan. Först ut är det största partiet i riksdagen.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför Europeiska rådet. Precis som statsministern säger har nuvarande utkast till slutsatser förbättrats vad gäller frågan om energiunion. Det är viktigt att ta upp försörjningstrygghet, inte minst när man tänker på Ukrainas situation. Men det gäller också att tala om effektivare energianvändning, grönare elproduktion, förnybar elproduktion och så vidare. Vi ser fram emot man utvecklar det i enlighet med det.

Det är också bra att regeringen fortsätter att driva på detta med tillväxt och sysselsättning och att vi har lyckats få upp den punkten på dagordningen. Det är bekymmersamt i Europa. Arbetslösheten är gigantisk. Vi måste gå igång hjulen, och vi måste tala mer om strategiska investeringar. Det handlar om gröna investeringar och andra investeringar. Jag är glad att frågan finns med på dagordningen trots de andra viktiga frågorna.

Det gäller också att Sverige så aktivt driver frågan om jämställdhet ur aspekten mänskliga rättigheter men självklart också ur tillväxtperspektiv. Europa tappar mycket tillväxt när kvinnor inte tillåts arbeta i den utsträckning som de faktiskt vill.

Rättvisa villkor för arbetstagare är en annan sak som jag också är övertygad om är tillväxtskapande. Det handlar om att vi står upp mot social dumpning och så vidare. Jag förstår att det är många andra frågor som ska diskuteras på mötet. Men i den mån det finns utrymme är jag glad ifall statsministern lyfter upp de frågorna.

Handelsavtalet med USA är också en fråga som står på dagordningen. Det är självklart otroligt viktigt att få till stånd ett handelsavtal mellan Europa och USA. Samtidigt måste vi beakta demokratiska rättigheter för både arbetstagare och miljö, precis som statsministern säger.

Det måste gå att kunna göra två saker samtidigt. Det har vi gjort tidigare med handelsavtal. Det handlar om att driva på det. Men det måste kunna gå att göra två saker samtidigt, driva på både för tillväxt och för demokratiska rättigheter.

Slutligen är det väldigt viktigt att östliga partnerskapet står på dagordningen och vi inte låter Ryssland kidnappa detta utan att vi är en stark kraft att driva på och se till att det får verklig kraft framöver.

Anf. 5 MARIA PLASS (M):

Tack, statsministern, för föredragningen! Jag har två ämnen jag vill beröra. Det första är investeringsfonden, Efsi. Arbetet går framåt. Vi har tidigare poängterat att man måste ta ett finanspolitiskt ansvar och ha kostnadskontroll och att detta är avgörande för projektet. Det har vi tidigare diskuterat med både statsministern och övriga ministrar. Detta är för att det inte ska leda till ökade avgifter för medlemsstaterna eller påverka medborgarna, till exempel i Sverige.

I går presenterade EU:s revisionsrätt ett dokument eller ett yttrande, hur vi nu ska definiera det, där man riktade oro och kritik mot EFSI på flera områden. Bland annat var det oro för ökade kostnader för medlemsstaterna eftersom man riskerar att överskrida budgeten och skjuta kostnader framför sig på framtiden. Detta var väl egentligen den största oron man hade.

Men man hade också oro för att det egentligen skulle kunna finansieras inom de program som redan finns i dag inom EU och att man håller på att införa en parallell fond till de fonder som redan finns. Man har också en oro för regler och ansvarstagande, och de reglerna måste tydliggöras. Jag skulle gärna vilja höra statsministerns synpunkt på EU:s revisionsrätts synpunkter och att de över huvud taget har kommit i det här läget.

Min andra fråga gäller TTIP, handelsavtalet mellan EU och USA. Vi välkomnar de förhandlingarna och att de går framåt. Jag skulle vilja veta mer specifikt: Hur är regeringens samlade syn på TTIP?

Anf. 6 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern! Det är ett antal angelägna frågor som dyker upp på Europeiska rådet. Bland annat är det sysselsättningsfrågorna, som statsministern har uppehållit sig vid. Det finns en vilja från andra medlemsstater att inte diskutera dem särskilt ingående. Jag hoppas att statsministern kommer att trycka på för att vi ska ha en livlig diskussion om det och att vi företräder svenska intressen.

Jag kan bara konstatera att under den föregående mandatperioden flyttade EU fram sina positioner inom den ekonomiska politiken till en grad som kanske tidigare hade varit helt otänkbar på EU-nivå. Nu ser vi också att kommissionen går vidare med detta genom att föreslå att EU tar ett ännu starkare helhetsgrepp om den ekonomiska politiken med hjälp av bland annat fler strukturreformer.

Kommissionen har också i år liksom alla andra år gjort en omfattande analys av Sveriges ekonomiska politik. Kommissionen beaktar inte bara hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Sverige utan också i vilken mån EU:s regler och riktlinjer har iakttagits här i Sverige. Det görs i syfte att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen.

I och med detta lägger sig EU i och analyserar den svenska arbetsmarknaden och den svenska ränte- och skattepolitiken. Från Sverigedemokraternas sida frågar vi oss givetvis varför Sverige ska låta EU lägga sig i de politikområdena.

Om vi tar den svenska arbetsmarknaden har den haft historiskt högre sysselsättningsgrad än i övriga EU, även om Sverige givetvis måste höja sysselsättningsgraden ytterligare för att nå upp till tidigare normalnivåer. Att i det här läget lyssna på EU som generellt har lyckats sämre än Sverige kan rimligen inte vara en lösning på våra problem.

I stället bör den svenska situationen ses i ljuset av att till exempel invandringen ökat väldigt kraftigt de senaste åren men också att gemensamma resurser har prioriterats fel och inte minst att unga människors grundläggande kunskaper successivt har försämrats på grund av den svenska skolans förfall.

Ingen av de faktorerna har EU någon som helst bättre lösning på än vad vi svenska folkvalda har. Jag menar om det vore klädsamt om den svenska riksdagen i allmänhet och EU-nämnden i synnerhet kunde stå upp för vår uppfattning, det vill säga att EU inte ska lägga sig i vare sig den svenska skattepolitiken eller vår ekonomiska politik överlag.

EU vill nu gå vidare med en centralstyrning där man till exempel ska titta närmare på vilka ränteavdrag vi ska ha och om vi ska ha amorteringskrav eller inte. Det är någonting som vi svenska politiker är fullt kapabla att hantera själva.

Herr ordförande! Med det sagt hoppas jag att statsministern lyfter fram svenska intressen i första hand och att EU inte ska lägga sig i sådant som EU inte bör ha att göra med.

I och med det anmäler jag avvikande mening i förhållande till regeringen eftersom jag inte uppfattat att statsministern, i varje fall hittills, har deklarerat att kan tänker företräda den linjen.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då ger jag ordet till mig själv i egenskap av Miljöpartiets ledamot i nämnden. Jag tackar statsministerns för föredragningen.

Mötet må vara uppdelat i tre huvuddelar – energi, sysselsättning och yttre förbindelser – men för mig hänger de tydligt ihop. Nyckeln ligger i det första kapitlet om energi. Om vi lyckas med en omställning till en energieffektiv union som har ständigt högre andel förnybar energi skapar vi jobb här hemma i renovering, återvinning och uppbyggnad av förnybar energi som traditionellt sett har högre andel arbeten per investerad krona än vad fossila storskaliga källor har.

Vi får dessutom bättre yttre förbindelser genom att vi gör oss oberoende av gas och olja från känsliga områden eller av att den delen av politiken kan utnyttjas som påtryckningsmedel mot länder i Europa.

För mig hänger det tydligt ihop. Om vi kan ha en energieffektiv och resurssnål ekonomi med en ökad andel förnybart får vi också större möjligheter att ha oberoende relationer med omvärlden som inte bygger på hänsynstagande till importbehov av gas eller liknande.

Dessutom: Om vi inte använder en stor del av genererat kapital här till att importera råvaror utan i stället investerar här hemma i energieffektivisering och förnybart får vi också en bättre handelsbalans. Vi får också en bättre fördelning av vilka jobb som ger vad, och även jämställdheten kan öka på arbetsmarknaden.

För mig är det en nyckellösning. Allt faller tillbaka på att om vi lyckas med energi- och klimatpolitiken kommer andra områden av politiken också att vara lättare att lösa.

Maria Plass frågade vad regeringens politik om TTIP är. Statsministern läste just upp den, och regeringen står bakom den. Jag är också tacksam för att statsministern betonar betydelsen av öppenhet om TTIP och att medborgarna får korrekt information och kan fatta välgrundade beslut. Jag tackar för det.

Nu är det dags för statsministern att svara på de hittillsvarande frågorna.

Ordförande! Marie Granlund – jag konstaterar att detta är en bekräftelse på att se helheten i energiunionen liksom att fortsätta med tillväxtjobb. Som en speciell kommentar när det gäller tillväxt och jobb har jag vad gäller arbetsmarknadens funktionssätt, exempelvis arbetstagares rättighet, tagit upp detta med både Tusk och Juncker. Jag tycker att det är viktigt att vi håller detta på dagordningen, och jag tror att en av de saker som kan göra EU framgångsrikt är att vi har sjysta villkor för de människor som utför arbeten och som skapar välfärden. Jag kan lova att jag håller i detta.

I övrigt uppfattar jag att det var en kvittering av det som regeringen kommer att framföra.

Maria Plass! Poängen med investeringsfonden är att den till skillnad från de andra också ska attrahera privata investerare. Det är det man diskuterar. Kan man få en sådan hävstångseffekt som förutsägs när planen presenterades? Är det möjligt att få en så pass hög hävstångseffekt? Det är till för att attrahera och kombinera det offentliga kapitalet med det privata och få upp investeringsvolymen. Det är det som är skillnaden mot de andra programmen.

Jag har läst upp regeringens syn på frågan om TTIP.

Sverigedemokraterna och Gamov talade om svenska intressen. Det är ju självfallet det vi diskuterar. Men det är inte alltid så att det handlar om Sveriges intressen *mot* EU:s intressen. Vi är en del av EU. Ibland är det viktigt att vi har en samordning. Det är klart vilken kompetens EU har när det gäller att fatta beslut och vilka frågor det ska vara andra typer av samrådsförfaranden eller beslutsprocesser för.

Om vi tar exempelvis strukturreformerna är de inom ramen för den så kallade europeiska terminen. Man kom överens om vilka som är de gemensamma ambitionerna och inriktningarna, och utifrån det har länderna själva att fatta beslut om vilka mått och steg man vill ta.

Det är nog inte så dumt ändå att vi koordinerar. Vi har en union som vi behöver koordinera. Men jag kan nämna ett exempel: skatter. Det är inte aktuellt över huvud taget att EU ska besluta om våra skatter; det gör Sverige självt och ska så fortsätta att göra.

Jag tycker inte att det är korrekt att säga att man ska dela upp EU mot medlemsländerna. Vi har gått in i EU därför att vi har en ambition – vi vill någonting. Däremot kan man alltid diskutera på vilket ställe olika beslut ska fattas. Det är en legitim diskussion, men vi ska inte ställa medlemsländerna mot deras egen organisation. Det tycker jag inte är rätt.

Jag delar helt Carl Schlyters uppfattning att det är energieffektivitet, inte minst, och förnybart som kommer att vara framtiden i många avseenden. Det är både en miljöfråga och en jobbfråga, precis som du själv säger. Det är därför jag är så glad att det finns med bland de fem dimensionerna. Det gäller inte minst energieffektivitet. EU ser också självfallet att det bästa sättet att minska risken för problem med tillförseln är att också minska energianvändningen. Därför är detta en av de fem dimensionerna i energiunionen.

TTIP nämnde Carl Schlyter själv, och det är precis regeringens uppfattning – den som jag läste upp.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsministern för redovisningen. Jag börjar med energiunionen och säger vad beträffar den att jag tycker att det är bra att vi försöker tillskapa en sådan här union, av försörjningsskäl, av säkerhetsskäl och så vidare, i unionen.

Min frågeställning när det gäller denna union är: Vilka är instrumenten för att uppnå den? Jag säger detta apropå att vi alla runt detta bord vet att det finns olika typer av protektionism i skilda delar av Europa. I det sammanhanget vill jag gärna ha en kommentar från statsministern om vilka inspel Sverige kommer att göra i detta sammanhang för att uppnå det vi vill uppnå runt bordet, nämligen en energiunion.

Jag går nu över till sysselsättningen och tillväxten. Det talas i sammanhanget mycket och ofta om behovet av strukturreformer. Jag skulle jättegärna vilja ha exempel på strukturreformer som statsministern tycker är nödvändiga för att vi ska få den sysselsättningsökning och den tillväxt som vi alla vill uppnå.

I det sammanhanget vill jag också gärna få en kommentar till vilka inspel som statsministern, det vill säga Sverige, har för avsikt att göra när det gäller behovet av strukturreformer i andra delar av Europa.

Slutligen handlar det om de yttre förbindelserna, speciellt Ukraina–Ryssland-situationen. Frågeställningen från min sida är kort och gott: Är det inte dags att redan nu försöka samla en konsensus runt ett uttalande om att vi, det vill säga EU, är beredda att skärpa sanktionerna om inte någonting händer i området? Min undran är om inte statsministern är beredd att ta ett sådant initiativ bland och med sina kolleger i Europa.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen. När det gäller energiunionen delar jag ungefär den syn som Carl Schlyter redogjorde för. Vi riskerar att hamna i ett ganska ensidigt beroende av fossilgas som importeras. Det speglas också i slutsatserna, menar jag. Det är där de tunga investeringarna finns. Jag tycker att man borde justera det och betona det förnybara och energibesparing mer. Med mindre än att slutsatserna ändras håller vi fast vid den avvikande mening som vi har lämnat tidigare när det gäller energiunionen.

När det gäller Libyen såg jag i referaten från utrikesministermötet att det nu finns spekulationer om att kunna sätta in EU:s stridsgrupper i Libyen så småningom. Jag tycker att det verkar ogenomtänkt och grundlöst och en ganska farlig väg att gå. Också delar av den svenska försvarsmakten ingår ju i EU:s stridsgrupper. Jag skulle vilja avråda från eller varna för en sådan utveckling med mindre än att det finns en riktig fredsprocess att övervaka.

Att beskriva TTIP som ett frihandelsavtal är egentligen missvisande. Om det hade handlat om tullsatser hade man kunnat sluta detta för länge sedan. I grunden handlar TTIP om att skjuta makt över handelns själva spelregler från demokratin till storföretagen själva. Den mest omstridda delen är investeringsskyddet ISDS, men det gäller också det som kallas Regulatory Cooperation och att man använder en negativlista i avtalet. Det är därför avtalet är så otroligt omstritt och möter en sådan massiv kritik runt om i Europeiska unionen.

Hur ska man då bemöta det faktum att miljoner människor skriver på protestlistor och hör av sig om ISDS? EU verkar vilja möta det genom att säga att medlemsstaterna och kommissionen bör intensifiera sina insatser för att informera om avtalets fördelar etcetera. På EU-lingo är det en propagandakampanj: Nu är det dags att slå på stora trumman och att tala om fördelar med avtalet. Jag menar att man i stället ska lyssna på kritiken.

Jag skulle vilja höra om statsministern är beredd att lyfta ut den ensidighet som finns i förslaget till rådsslutsatser och i stället betona att man kommer att lyssna på kritiken och ha en öppen dialog.

När det gäller själva investeringsskyddet, ISDS, menar jag att det finns en motsatsställning mellan att stödja ett sådant och det som regeringen själv har sagt i sin regeringsförklaring. I regeringsförklaringen säger man att "handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut".

Men själva innebörden i investeringsskydd är att man ger storföretag möjlighet att överpröva dessa genom att kräva skadestånd. Vi ser i liknande avtal hur tobaksbolag använder det för att angripa att man har märkning på cigarettpaket eller oljebolag för att man ska öppna för frackning i kanadensiska delstater som inte vill göra det.

Jag menar att det som står i regeringsförklaringen och ISDS är helt oförenligt. Man kan inte vara för bägge två. Jag undrar: Vilket är det som gäller?

Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP):

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Låt mig ta vid där min kollega vänsterpartisten avslutade sitt tal. Det är inte någon överraskning att Folkpartiet står i diametralt motsatt ställning när det gäller just frihandelsavtalet. Vi ser det som en möjlighet att utöka och berika nationer och inte som ett hot, men då naturligtvis under förutsättning att det blir sjysta avtal och sjysta villkor som vi alla kan gå med på.

En försiktig uträkning har visat att Sverige skulle berikas med 8 miljarder kronor om vi fick avtalet till stånd. Det är ett gott argument, skulle jag nog vilja säga. Att tullar försvinner, att ömsesidiga godtagande av standarder och så vidare förenklar för människor att både göra affärer och att komma närmare varandra ser jag som någonting gott.

ISDS och tvistlösningsmekanismen finns redan i så gott som alla avtal; det är ingen nyhet och inget konstigt över huvud taget. När EU-nämnden gav klartecken för Sverige att inleda förhandlingarna var vi också eniga, inklusive Vänsterpartiet. Men där är vi tydligen inte i dag.

Statsministern lyfte upp att han vill hålla fast vid tidtabellen, vilket gläder mig. Man vill stärka just arbetstagarens villkor ur miljöhänsende. Man vill ha saklig och korrekt information ut till allmänheten. Den behöver inte enbart vara positiv; jag tycker att det är viktigt att vi har en konstruktiv debatt.

Mina frågor till statsministern är: Hur avser han att föra diskussionen? Hur kan regeringen bidra till en aktiv diskussion inom EU och även inom Sverige om fördelarna men också om eventuella nackdelar med TTIP? Och hur arbetar regeringen för att stärka ISDS så att den innehåller de skyddsmekanismer som jag tror att vi alla efterlyser?

Det var många frågor i dag som var intressanta, bland annat Ryssland–Ukraina. Det är i dag på dagen ett år sedan Putin undertecknade

annekteringen av Krim. I dag för de fortfarande krig på ukrainskt territorium. Man har militära övningar i de forna georgiska staterna Abchazien och Sydossetien, som man annekterade 2008 på samma sätt som man nu har gjort med Ukraina.

Vi vet att medlemsländerna är splittrade när det gäller att förlänga sanktionerna, men jag skulle likt min kollega från Centerpartiet vilja efterlysa något om huruvida Sverige avser att eventuellt ta ett initiativ för att till och med skärpa sanktionerna. Om det är någonting vi ser är det att Putins Ryssland går bakåt och att man rent ut sagt struntar i de sanktioner som i dag redan är införda.

Ukraina går på knäna både mentalt och ekonomiskt, skulle jag vilja säga. Ukraina har direkt efterlyst och efterfrågat inte bara politiskt och ekonomiskt stöd och support från EU utan också en diskussion om ett militärt stöd.

Jag skulle vilja lyfta den frågan. Är det någonting som statsministern skulle kunna tänka sig att också i så fall, som ett led i skärpta sanktioner, föra en diskussion med övriga EU-medlemmar om? Skulle man kunna tänka sig att gå den vägen, som vi till exempel har gjort när Sverige sänder militär hjälp direkt till peshmergan?

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen inför Europeiska rådet. Jag och Kristdemokraterna delar i stort sett det som statsministern anför.

Energiunionen är en viktig fråga för säkerhetssituationen i Europa, men det är också en viktig fråga för hållbar utveckling inom Europas gränser och för miljö och klimat. Där tror jag att vi är överens.

När det gäller jobben och tillväxten är det positivt att se att EU:s sysselsättningsnivåer ökar. Under det senaste kvartalet ökade andelen medborgare med jobb, alltså sysselsättningen, med 0,2 procent. I Sverige ökade den med så mycket som 1,5 procent. Det går till och med bättre för Sverige än det går för EU i stort. Vi vill naturligtvis att båda ska gå bra, för om EU går bra går vår handel bra i exporten.

Det är oerhört viktigt, som statsministern säger, att vi har sysselsättning i fokus i hela Europa och att vi inte avstannar det arbete som påbörjats om strategin för 2020.

Vi är positiva till TTIP. Vi tror också att det kan innebära oerhört många positiva fördelar för jobben i Europa och i Sverige. Jag tycker i och för sig att det är lite synd att man inte lägger in flera ståndpunkter i dokumentet, eftersom kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker själv har sagt att han inte kommer att offra EU:s säkerhet, hälsa, sociala förhållanden och datasäkerhet på "frihandelsavtalets altare". Han har pratat om öppenhet, och han vill ha miljöfrågan högt på dagordningen. Man skulle ju vilja att det kom in mera texter om det. Det borde inte hindra att driva den linjen. Kanske jag kunde få en liten kommentar från statsministern om detta.

Vi tycker att det östliga partnerskapet och sanktionerna är oerhört viktigt. Det är bra att vi är eniga i EU, och det ska vi naturligtvis vara. Samtidigt får Ryssland inte styra agendan på något sätt.

Avslutningsvis vill jag ta upp Libyen. Jag har tittat på slutsatserna från utrikesrådets möte i förra veckan. Jag är glad över att jag fick med

resolution 1325, vilket jag drev när utrikesministern var här. Men jag är lite frågande inför regeringens ståndpunkt. Före det förra mötet fanns det ingenting med om den eventuella militära insatsen från EU. Jag ser ingenting om det i slutsatserna från utrikesministrarnas möte, så jag vet inte riktigt på vilket mandat som utrikesministern har fattat beslut utan att återkomma till EU-nämnden när det gäller rådsslutsatserna om en eventuell fredsinsats. Vi är inte emot det, men vi vill ändå veta om det har beretts på rätt sätt.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Först vill jag säga till Eskil Erlandsson att kommissionen kommer att återkomma till instrumenten för energiunionen. Det som diskuteras angående säkerhet är ju att se till att man har bättre förbindelser mellan länderna. Ett typiskt exempel är gränsen mellan Iberiahalvön och Frankrike där det har varit stopp, men det pågår nu ett arbete för att säkerställa en bättre förbindelse i det området. Så är tanken över hela Europa. Det handlar mer om samverkan, att vi investerar i nätförbindelser som gör att säkerheten blir bättre i olika länder. Då kan vi styra energisystemet på ett helt annat sätt, och därmed blir vi mindre beroende.

När det gäller energieffektivitet ska kommissionen återkomma till vilka mått och steg som vi ska ta. Men vi är överens om de fem dimensionerna. Det är ganska nyligen fastslagna. De meddelades ju den 25 februari. Vi tycker att de fem dimensionerna är bra.

Beträffande sysselsättning och strukturreformer är tjänstemarknaden en sådan strukturreform. Där är de flesta överens om att det återstår en del att göra för att det ska bli en riktigt effektiv tjänstemarknad också i EU. Det finns någon som håller emot lite grann, men Sverige tycker att vi ska ha det, så vi får fortsätta att diskutera frågan.

Ett annat perspektiv är utbildning och matchning. Där behöver vi göra mer. Det är också ställt utom varje tvivel att vi generellt har en alldeles för dålig matchningsfunktion på arbetsmarknaden i dess helhet. Vi har det i Sverige och i andra länder, och då måste vi göra någonting med utbildningssystemet som gör att folk får tillgång till utbildning för att bli anställbara. Det var två exempel.

Som jag sade – och det var Porosjenkos tydligaste meddelande i förra veckan – måste man se till att EU är enigt om Ryssland och Ukraina. Det är nummer ett. Om det spricker får vi ännu större problem. Därför har jag uttryckt – med EU-nämndens godkännande – att vi vill att EU förbereder skärpta sanktioner, om det skulle krävas, så att vi inte behöver påbörja en ny diskussion, om det skulle bli en vändning i konflikten. Då ska man vara förberedd, och det arbetet pågår.

Däremot bör de redan existerande sanktionerna förlängas så att de tidsmässigt följer Minsköverenskommelsen. Det innebär att de måste gälla åtminstone året ut. Det är det som nu är den högsta prioriteringen.

Energiunionen innehåller de fem dimensionerna, Jonas Sjöstedt, och det tycker jag är bra. Försörjningstryggheten ska inte underskattas. Det är klart att det största bekymret för de länder som hamnar i ett dåligt läge är att få tillgång till energi över huvud taget. Då måste man ha med försörjningstryggheten. Men vi ska – och det är därför som vi har sett till att det dokument som nu ska diskuteras inte bara får den tyngdpunkten – ha med energieffektivisering, förnybart, utveckling och en fungerande inre

marknad. Jag menar att de fem dimensionerna ska ingå, och det dokument som vi ska diskutera i morgon och på fredag innehåller dessa dimensioner, och jag tycker att det är bra.

Angående Libyen är regeringens hållning att det som EU ska göra ska göras i nära samråd med FN. Vi ska stödja FN:s arbete och FN:s sändebud Leóns arbete. Det är det som bör vara EU:s uppgift och inte att man ska ta egna helt fristående initiativ. Vi har inte sett texten på detta område, så jag kan inte säga exakt vad den kommer att innehålla. Men vi vet att frågan kommer upp. Jag tror mig veta från det ministerråd som hölls tidigare i veckan att det finns flera länder som visar stor skepsis, men EU måste ju på något sätt stödja FN i lösningen av konflikten, och inget annat. Så långt är det regeringens principer.

Jag delar inte uppfattningen att TTIP är en fråga om makt och förskjutna spelregler. Ett sådant här handelsavtal kommer att innehålla allt om bland annat tekniska standarder och tariffer. Sedan är ju också ISDS, som är mycket diskuterad, med. Men det är ju inte bara ett avtal om makt och spelregler. Nej, det är mycket mer. Precis som Tina Acketoft sa handlar det om möjligheten till utveckling av våra ekonomier.

Jag tycker att det är rätt att informera om fördelarna. Vi har gått in i förhandlingen därför att vi vill att det ska bli ett avtal. Då vore det lite märkligt om vi inte informerade om fördelarna. Hade vi tyckt att det hade varit stora nackdelar hade vi inte gått in i den här förhandlingen. Det informeras ju också om nackdelarna.

Det är självklart att den information som ska gå ut ska vara saklig, transparent och öppen. Redan i uttrycket ingång i förhandlingen var det uppenbart att det är uppenbart att vi vill ha detta avtal, men vi tänker inte låta det ske på bekostnad av demokrati, löntagares rättigheter, miljö och hälsa. Det är klart att det också finns risker om man gör fel i ett avtal av den här typen. Jag menar att det är viktigt att också informera om fördelarna med att vi vill sluta ett avtal. Då måste vi också få prata om fördelarna.

Dialogen ska vara öppen. Den ska vara transparent. Jag tycker att den är det, men det är möjligt att det finns mer att göra. Går man in på EU:s hemsida kan man följa alla dokument. Jag har aldrig varit med om någon förhandling där dokumenten om våra och EU:s förhandlingspositioner finns tillgängliga. Här sker en diskussion inom ramen för EU. När vi är överens om vad som ska överlämnas till amerikanerna finns dokumenten tillgängliga på hemsidan. Det är nog inte många förhandlingar som har visat upp den typen av transparens.

När det gäller ISDS vill jag avslutningsvis säga att vi inte vet hur de reglerna ser ut. Det går inte att uttala sig om ett resultat som om man vet hur det ska bli. Förhandlingen är inte klar ännu. Det pågår en förhandling också om dessa regler. Det är ju legitimt att uttrycka att det finns en risk och vilka hot som man ser. Men det är fel att säga hur ISDS-reglerna ser ut. Nej, det vet vi inte. Men om Jonas Sjöstedt vet hur slutresultatet blir skulle jag gärna vilja veta det. Men så är uppfattningen.

Apropå TTIP, Tina Acketoft, tror jag att vi delar uppfattning. Jag tror inte att det är någon skillnad. Däremot finns frågan om hur vi ska föra diskussionen om TTIP. Vi för den i direktkontakter. Jag pratade med Cecilia Malmström i går, och vi ska ha den mest uppdaterade informat-

ionen och kunna ge uttryck för vad vi tycker. Det sker på många olika sätt genom många olika kanaler.

Diskussioner om TTIP förs inte minst inom ramen för den process som ligger i själva förhandlingen. Det pågår en bred diskussion med civilsamhället, med fackliga organisationer och med alla som vill ha en möjlighet att delta i diskussionen, och det tycker jag är bra. Möjligheter och det som man upplever som risker ska verkligen luftas. Det är oerhört viktigt. Det ska vara en öppen och tydlig diskussion.

Ett exempel på hur ISDS kan stärkas är att man kan öka transparensen i en sådan process, så att man vet exakt vad den handlar om. I ett tvistemål bör transparensen öka. Det är en sådan ingrediens som diskuteras inom ramen för detta. På det sättet ska processen med att hantera själva tvisten stärkas.

Sedan var det frågan om Ukraina och Ryssland. Rysslands övning är ju en del i det som vi har noterat, att Ryssland ökar sin militära förmåga och sin synbarhet, om jag kan uttrycka mig så. Svaret på frågan om skärpta sanktioner är återigen detsamma som tidigare. Vi vill i första hand förlänga de existerande sanktionerna, och här är nyckelordet: EU:s enighet. Jag tycker att vi ska ta det som president Porosjenko säger på mycket stort allvar. Nu är det detta som är förstahandsvalet. Men det ska finnas beredskap för ytterligare sanktioner.

Det är inte aktuellt med militär hjälp. Vi stöder det humanitära och statsbudgeten, alltså ett makrofinansiellt stöd och därutöver ett politiska stöd. Arbetet för att nå enighet i EU är liksom pelarna för vårt stöd.

Désirée Pethrus! Jag uppfattade det som att vi är eniga om energiunionen, jobb och tillväxt. Utifrån Junckers citat om TTIP vet vi redan vad vi i ingången av förhandlingen vill uppnå och vad vi kan se för risker. Det vi inte vill uppnå är försämrade regler för miljö, hälsa och demokrati. Där är det, enligt min mening, redan fastställt vad som så att säga ligger i korten. Vi är helt eniga om detta.

Vi hade samma uppfattning om östra partnerskapet. Höga representanten Mogherini fick i uppdrag att ta fram förslag till olika insatser i Libyen. Men det finns inget beslut fattat om vad som ska göras. Det är utifrån detta som regeringens uppfattning är att det som ska göras, ska göras med stöd för FN:s insatser och i samråd med FN, så att vi inte hittar på något helt eget som kan gå i motsatt riktning mot FN:s insats och mot vad FN redan har påbörjat.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Om alla är snälla mot sina kolleger och håller sig till ungefär en och en halv minut hinner samtliga partier med en andra omgång.

Anf. 15 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Tack, ordförande, och tack, statsministern! När det gäller de yttre förbindelserna vill vi naturligtvis bara instämma i det statsministern säger om hur viktigt det är att EU fortsätter att visa sitt stöd för Ukraina och fördöma den ryska annekteringen av Krim.

Det är naturligtvis också tillfredsställande att höra om statsministerns besök i Ukraina som visar det svenska stödet. Vi har ju alla hört om hur svårt man har det när det gäller den humanitära situationen och ekonomin.

2014/15:30

18 mars

När det gäller Minsköverenskommelsen och övervakningen av den vet vi att den är skör. Statsministern visar ju oro över att det här inte ska hålla, och vi diskuterar eventuella förlängda sanktioner. Ingen kunde väl undgå att höra statsministerns varning om enigheten i EU om det här, men samtidigt vet vi att vi måste ha konsensus för att uppnå detta och sjösätta sanktioner. Kan statsministern säga någonting mer om utsikten att nå konsensus och behålla enigheten utan att den minsta gemensamma nämnaren blir alltför liten?

Jag hoppas att jag hinner säga några ord om det östliga partnerskapet.

Det är väldigt, väldigt viktigt att EU fortsätter arbetet mot de tre nationer som står närmast ett medlemskap och att vi verkligen också signalerar ett medlemskap. Det var, tror jag, många gånger det som fattades när det gäller att signalera till Ukraina. Det handlar ju om att inge hopp, framtidstro och en vilja till fortsatta reformer.

Jag hörde också statsministern säga att Ryssland motsätter sig detta med alla medel. Vi vet att ryssarna använder sig av en massiv propaganda gentemot de här länderna. Jag undrar om statsministern tänker ta upp detta, och hur man kan motverka det, i samtalen.

Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! Tack, statsministern! Jag vill också tala om de yttre förbindelserna och kan på det stora hela instämma i det som Anna-Lena Sörenson sa.

Statsministern beskriver stödet till Ukraina och att trycket på Ryssland hålls uppe men också vikten av den eniga europeiska rösten. Det är precis så man måste arbeta vidare, och jag vill också säga att det besök som statsministern gjorde i Ukraina tycks ha varit bra på alla sätt och vis, både att besöket blev av och det budskap Sverige genom statsministern kunde ge både till den ukrainska ledningen och det ukrainska folket.

Det viktiga nu är att i diskussionen tänka på nästa steg. Som statsministern tog upp blir det då väldigt angeläget att förbereda för sanktioner: Hur ska EU agera om, eller om vi får säga när, vi ser att Minsköverenskommelsen från den 12 februari inte implementeras? Om jag förstod statsministern rätt pågår detta nu, och det är viktigt att det fortsätter.

När det gäller östliga partnerskapet blir det ett viktigt toppmöte. Det är viktigt att sända tydligare signaler om hur partnerskapet egentligen fungerar, och det är också viktigt med differentieringen och att medlemskapsperspektivet hålls levande.

Det sista jag vill säga handlar om Libyen. Det är viktigt att inte bara tala om Libyen, som just nu är den hetaste konflikten, men också länderna i regionen. Blir det någon långsiktig diskussion om förebyggande så att man inte hamnar i en sådan situation som med Libyen?

Anf. 17 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för svaret på mina invändningar och frågor här.

I sitt svar tar statsministern upp den europeiska planeringsterminen. Där kan jag som sagt var bara konstatera att Sverigedemokraterna och regeringen har helt olika syn. Vi vänder oss starkt emot den, och vi är likaledes kritiska till de strukturreformer som EU nu framhårdar i.

Sedan kan man inte på något sätt vifta bort i sammanhanget att EU nu tydligt går fram med att man vill lägga sig i svensk ekonomisk politik. Man vill lägga sig i vår arbetsmarknadspolitik, och man vill också reglera vår ränte- och skattepolitik. Det är vad de här årliga analyserna syftar till. Där diskuterar man nu svenska ränteavdrag och huruvida vi ska ha amorteringskrav eller inte. Det är ett faktum och ingenting som jag tycker att statsministern ska förneka i det här sammanhanget: att man faktiskt har ambitionerna från EU att centralstyra även den ekonomiska politiken.

Som vi från Sverigedemokraterna åtskilliga gånger har sagt menar vi att det är dags för kommissionen att i stället ta ett steg tillbaka och reflektera över hur man själv agerar. Som det ser ut i dag levererar kommissionen det ena motstridiga påståendet efter det andra. Till exempel när det gäller just den europeiska planeringsterminen menar man å ena sidan att den ska slimmas, medan man i nästa andetag lägger sig i de enskilda medlemsstaternas socialpolitik och trygghetssystem.

Det är samma sak med redovisningsskyldigheten. Även här är det motstridigt. Det vill säga, man pratar om att man ska ge mer inflytande över planeringsterminen och de landspecifika rekommendationerna, men samtidigt vill man ha en större redovisningsskyldighet.

Avslutningsvis, herr ordförande, är det ingen svensk väljare som har röstat på EU-kommissionen i något direktdemokratiskt val. Det handlar om demokrati. Vi har inte bestämt det här, och även om vi skulle vara för vissa av de här åtgärderna så ska den svenska riksdagen ändå ha sista ordet. Svenska intressen ska bevakas.

Därmed anmäler jag återigen avvikande mening.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Nu har jag ordet i egenskap av miljöpartist.

Jag är nöjd med svaren kring energi och miljö.

Jag kan också betona att även den andra biten är oerhört viktig. Det är illa nog att förlora sitt jobb. Det är ännu värre att förlora jobbet för att någon annan erbjuder sämre villkor. Det förlorar båda på. Det är viktigt att andra länder hänger med och försvarar arbetsrätten när man skapar en inre marknad och även i våra relationer med USA i TTIP-förhandlingarna.

Det är som sagt var svårt att veta var det här slutar, men jag träffade amerikanernas chefsförhandlare nyligen, och även han hade viss bakgrundskunskap i miljö rätt och djurskydd. Om vi båda parter är överens om att dessa intressen ska försvaras måste vi ju lyckas. Det är viktigt att vi inte låter handelse experter utan kunskap om andra dimensioner av politiken sköta förhandlingen, utan att vi ser till att andra kunskapsområden integreras tydligt i förhandlingarna i hela förhandlingsprocessen så att dessa intressen kan försvaras fullt ut. Det är nog det enda sättet att kunna komma framåt, för om inte det här avtalet är bra nog kommer ju medborgarna inte att acceptera det när det väl är klart.

När det gäller utrikespolitiken har jag inte kommenterat det särskilt hittills, men det finns en stor samsyn här. Vi har haft en stor samsyn om agerandet särskilt i Ukrainakonflikten, så jag oroar mig inte för att det ska uppstå några problem den här gången heller.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Anna-Lena Sörenson talade om Ukraina och inte minst det humanitära. Jag satt med ett antal civilorganisationer, inte minst Läkare utan gränser, och det är nog inte många hos oss som förstår hur eländigt det är. Vi har människor, mina vänner, som har bott i källare i månader – de vågar inte komma upp. Det finns människor som har fått amputera både den ena och den andra kroppsdel. Det är ett ofattbart lidande.

En sak som jag funderar rätt mycket på är vad som väntar för landet när detta tar slut, för det måste ju ta slut. Vi har alla dessa barn som har upplevt de mest fruktansvärda händelser. Vi har ett enormt arbete också efteråt. Det är hemskt att lyssna på, men det är så viktigt att göra det för att förstå vad detta handlar om. Det är tragedier av oanade dimensioner.

När det gäller utsikten att nå konsensus vad gäller sanktionerna är det en legitim och mycket bra fråga. Det finns olika uppfattningar, precis som jag sa. Det är ingen hemlighet att det finns några länder som har en annan uppfattning när det gäller sanktioner, men vi måste helt enkelt hålla i detta. Sist och slutligen tror jag att det finns en omsorg om att utgången av denna konflikt inte får vara att det lönar sig att tillgripa våld och annektera och störa andra länders territoriella integritet. Någonstans där finns den minsta gemensamma nämnaren, så vi måste hålla oss till detta. Det här är folkrätt och oerhört viktiga principer.

Det är också av det skälet som jag tror att det är bäst att vara tydlig: Vi ska förbereda eventuellt skärpa sanktioner, men minimum är att förlänga existerande sanktioner så att de följer tidsperspektivet med Minsköverenskommelsen.

Vad gäller det östliga partnerskapet är vi tydliga där med. I samma text som i Vilnius menar vi att associationsavtalet är inte slutmålet för den här relationen. Det är inte det som är slutmålet, utan det är en tydlig signal till de här länderna.

Den ryska propagandan kommer att diskuteras på det här mötet också. Vi måste förstå att det pågår en enorm, systematiserad propaganda, och det måste vi hantera på något sätt. Det kommer inte att finnas några konkreta förslag, men det är ett område, ett ämne, ett tema som helt enkelt måste upp.

Karin Enström talade om nästa steg. Jag delar helt den uppfattningen, och det är därför man har det öppet. Avsikten är att det ska vara förberett. Jag tog upp det på februaritoppmötet också. Då ställde jag frågan mer precist för att det inte ska råda något tvivel om att det pågår ett sådant arbete. Detta har jag fått ett jakande svar på, så det utgår jag ifrån.

Associeringsavtalet är alltså inte slutmålet, utan vi säger att de som vill gå längre får göra det, men det är också en poäng för de länder som inte har det för ögonen just nu att se vad vi gör för dem, så att de ser att partnerskapsdelatagandet ändå är relevant fast de inte fullt ut har medlemskapsambitioner.

Libyen och länderna i regionen är en mycket viktig fråga. I den diskussion som pågår om Libyen finns länderna i regionen med. Det pågår alltså också i den höga representantens arbete. Det är otroligt viktigt, för det här är komplext. Det går inte att isolera ett land. Inte minst Karin Enström som förutvarande försvarsminister vet att det här är ett block som måste ses i sin helhet.

Till Pavel Gamov om att EU vill lägga sig i: Det är viktigt också för Sverige att de andra ländernas ekonomier inte kapsejsar. Vi är så intimt förknippade med dem att det påverkar oss direkt om de gör det. Det har vi sett tydliga resultat av, och det är mot bakgrund av den vetenskapen som länderna säger att det är väl bra ändå om vi hjälper dem och ser till att hålla exempelvis ordning och reda i deras finanspolitik och sätter upp vad det är de ska sikta på så att de inte får nya problem. Det är dock länderna som beslutar.

Att ha ordning och reda på finanspolitiken, det är vi liksom överens om. Det ingår i detta. Men det är upp till oss själva att se vad det är vi ska åtgärda mer.

För vår del har man identifierat en risk när det gäller skulder. En sådan risk har vi även själva identifierat. Skuldsättningen är inte helt oproblematisht. Det är upp till oss att hantera den utifrån våra förutsättningar, men det är klart att inget land vill att ett annat ska få stora ekonomiska problem, av det skälet att vi är så tätt sammanbundna med varandra. Händer det något i det ena landet kan det naturligtvis snabbt sprida sig till andra länder, därav samordningen. Men EU ska hålla sig till sin beslutskompetens. Det är ingen tvekan om det.

Carl Schlyter talade om löntagares rättigheter. Jag uppfattar att vi är helt överens om detta. Det är viktigt att hålla ihop detta och hålla i hälsofrågor, djurskyddet, miljöfrågorna och löntagares rättigheter. Det ligger med där också, som det uttrycks och som Carl Schlyter har uttryckt tidigare: Vi vill ha ett avtal men inte till vilket pris som helst, utan de här perspektiven ska vara med.

Jag uppfattar alltså att det råder en samsyn i den delen.

Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! I det här inlägget tänkte jag uppehålla mig just vid TTIP och i all enkelhet konstatera att jag tror att de flesta runt det här bordet inser att det kan vara ekonomiska fördelar med ett avtal med USA. Men, precis som sas i den tidigare frågeställningen, finns det, som jag tycker, vissa gränssnitt som vi inte får passera.

Ett sådant rör maten, matsäkerheten och vissa miljöfrågor som är förknippade med detta. Så här långt har Sverige varit pådrivande vad gäller till exempel att vi inte vill ha så kallade klordoppade kycklingar i Europa. Vi vill ha den europeiska GMO-regimen, och jag vill gärna ha en bekräftelse från statsministern av att de här gränssnitten är kvar så att vi inte riskerar att få in det vi inte vill ha på den europeiska kontinenten.

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Jag beklagade att regeringen inte vill förändra skrivningen under punkt 5. Det är en sorts ensidighet här. Man ska informera om avtalets fördelar. Det här sker mot en bakgrund. Branschorganisationer och storföretag går som barn i huset hos EU-kommissionen. De har tillträde till allt. Men man viftar undan kritik från folkrörelser, fackföreningar och miljörelser. Det är den situation vi befinner oss i. Då har man den här ensidigheten. Jag hade förväntat mig mer av regeringen.

När det gäller investeringsskyddet, ISDS, kan man förvisso säga att man inte vet vad det är. Men det har läckt ut en del texter. Vi kan ta del

av den debatt som pågår. Vi ser framför allt de domslut som finns med anledning av liknande klausuler i andra handelsavtal. Det finns en tydlig bakgrund. Det är till exempel så att statsministerns egen partigrupp i Europaparlamentet har skärpt kritiken mot just TTIP och ISDS. Vi ser hur socialdemokrater i Tyskland och Österrike drar helt andra slutsatser än vad den svenska regeringen gör.

Jag menar att det finns en ganska god grund och ett gott sällskap för att säga att man måste bevaka det här och lyfta ut det ur avtalet. Jag menar också att det står helt i strid med det som regeringsförklaringen säger. Man försöker säga två saker samtidigt. Risken är uppenbar att kombinationen av investeringsskydd och det som kallas "regulatory cooperation", att man ska granska lagstiftning på förhand, innebär en hämsko på en rad förslag om att skärpa till exempel miljöregler och konsumentskydd. Jag tycker att detta är djupt allvarligt.

Mot den bakgrunden vill jag anmäla avvikande mening, inte bara när det gäller energiunionen, utan också när det gäller TTIP.

Anf. 22 TINA ACKETOFT (FP):

Sverige var en av initiativtagarna inför det östliga partnerskapet, så det är naturligtvis någonting som ligger oss väldigt varmt om hjärtat. Det förväntas väl också av Sverige att vi ska ha en fortsatt väldigt hög ambitionsnivå, så att forna sovjetrepubliker känner ett hopp om att så småningom kunna bli en del av EU.

Statsministern sa att partnerskapet inte får åsidosättas nu, trots den ryska aggressiviteten, och att man inte heller får tumma på värderingsgrunderna. Sverige har haft en väldigt tydlig hållning mot Vitryssland och den diktatur som råder där. Men nu börjar man tina upp lite i diskussionen om Vitryssland. Margot Wallström uttalade härförleden att det hittills har varit underförstått att Lukasjenko inte finns med på plats. Men det är Europeiska rådet som ska bestämma vilka signaler man ska skicka, det vill säga avgöra om Lukasjenko kommer att finnas med på toppmötet i maj eller inte. Vi får avvakta och se.

Jag skulle vilja veta vad statsministern anser om en eventuell medverkan av Lukasjenko på toppmötet och vilka krav EU bör ställa för att han ska få access till mötet. Vi har ju inte direkt sett några framsteg när det gäller demokrati, rättsstat och mänskliga rättigheter över huvud taget i Vitryssland.

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! När det gäller frågan om sanktionerna kan jag säga att situationen naturligtvis är oerhört allvarlig i Ukraina, precis som statsministern säger. Jag tittade häromdagen på Migrationsverkets hemsida och såg att antalet asylsökande från Ukraina i januari och februari i år är 339 procent större än under samma period förra året. Det är visserligen fråga om 215 personer på två månader, men det här visar ändå att situationen är väldigt allvarlig. Jag tror att det är över 1 miljon människor som är på flykt inom Ukraina. Det är en väldigt svår situation. Därför vill jag få en liten synpunkt när det gäller enigheten i EU. Det får inte bli "race to the bottom" med sanktionsregimen, utan vi ska hålla i frågan och gärna utvidga sanktionerna.

När det gäller frågan om Libyen tittade jag återigen på det som var regeringens ståndpunkt och det vi förhandlade om inför utrikesrådet. Jag antar att det är de texterna man vill återbekräfta på mötet med statsministrarna och regeringscheferna. Men frågan är om vi kommer att få de här texterna. Vi har alltså inte förhandlat om någonting annat än om att stödja en FN-ledd dialog, en samlingsregering, dialogsamtal och så vidare. Inför att utrikesministern skulle åka ned och förhandla fanns det ingenting om att ge Mogherini ett uppdrag att göra en hel strategi för Libyen och ge direktiv om en fredsbevarande insats. Jag har ingenting emot det, men jag tycker ändå att det är viktigt för formens skull att vi har rätt ordning när det gäller förhandlingarna.

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! När det gäller Eskil Erlandssons fråga om TTIP och gränssnitten: Ja, de finns kvar. Jag tycker att Cecilia Malmström har varit väldigt tydlig på den punkten. Det är självfallet så.

Jonas Sjöstedt talade om det här med fördelar. Det som står i dokumentet – det är i så fall synd att Jonas Sjöstedt säger nej till det – är att man också ska enhance dialogue with civil society. Jag tycker att det är bra. Det hade varit bra om Vänsterpartiet hade kunnat stödja det, för det är självfallet så att både de som är för och de som är mot kommer att höras i den dialogen. De hörs redan nu, vilket är bra. Jag tycker att det är viktigt. Jag känner att det är ett bra stöd för folkrörelsearbetet att civil society kommer med på ett riktigt sätt.

När det gäller TTIP: Jag har rätt bra kontakt med socialdemokraterna i Tyskland. Det pågår en utveckling och en diskussion om hur detta ska vara. Min poäng är att ingen i dag vet hur avtalet ser ut och vad det kommer att resultera i. Från min utgångspunkt vore det fel att fastslå hur det kommer att bli. Det vet vi inte. Min och regeringens utgångspunkt är att vi vill ha ett avtal. Sedan är det ett antal saker som vi inte vill ska ske. Men nu börjar vi förhandlingen. Nu kör vi förhandlingen utifrån de utgångspunkterna. Då kan man inte ta ut en förlust i förskott. Det vore synd att göra det. Jobbet ska göras. Vi vet faktiskt inte hur detta kommer att utvecklas.

Tina Acketoft talade om det östliga partnerskapet. Vi har en överenskommelse om att utvecklingen i Vitryssland helt enkelt får avgöra hur inbjudan ska hanteras. Både Sverige och EU kommer närmare inpå toppmötet att ta ställning till frågan om vem från vitrysk sida som i så fall bör bjudas in. Vi vill samtidigt ha den här kontakten. De ingår i partnerskapet, och vi vill att de ska göra det. Men då är frågan vem som bör bjudas in.

Désirée Pethrus frågade om sanktionerna. Nej, det ska inte vara något ”race to the bottom”. Frågan är legitim. Man kan tänka sig att det blir åt det hållet i stället. Då är det den som har minst ambitioner som avgör. Det ska fattas ett beslut om förlängning av existerande sanktioner innan de löper ut. I samtal med flera andra, även Tyskland, har det funnits en koppling till Minsköverenskommelsens löptid. Den är oerhört viktig, för då har man också en press på Ryssland. Jag upplever inte att den risken finns.

När det gäller Libyen skulle jag vilja be Désirée Pethrus att upprepa frågan.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi har i dag inga texter när det gäller Libyen. Det finns bara en punkt. Det enda jag har relaterat till är uttalandet från utrikesrådets möte i måndags. Är det de texterna som ska bekräftas, eller vilka texter är det som ska antas?

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Vi har ännu inte fått några texter om Libyen över huvud taget. Skulle det komma någon text som går utöver något mandat får vi självfallet återkomma. Vi har inga texter presenterade än. Jag har inte sett någon text om Libyen.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Om någonting nytt händer som nämnden inte gett mandat för tidigare på det området kommer kansliet och nämnden att informeras, så att vi kan hantera det på rätt sätt, Désirée Pethrus.

Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Nu har utrikesministern redan gett okej till den här texten. Men vi har inte gett okej. Då undrar jag bara vad det är som gäller. Ska det ändå förhandlas, även om den här texten kommer igen?

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag ser gärna att kabinetssekreterare Annika Söder får ordet för att berätta om det senaste mötet.

Anf. 30 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Libyen har stått på dagordningen vid FAC:s samtliga möten sedan den här regeringen tillträdde. Vid de senaste tillfällena har det också inför utrikesutskottet, där jag själv deltar, redovisats att det förs en diskussion om insatser inför en eventuell fredsuppgörelse i Libyen. Jag deltog inte själv vid EU-nämndens sammanträde förra fredagen, då måndagens FAC diskuterades. Men min minnesbild är att vi vid ett flertal tillfällen har meddelat utrikesutskottet och EU-nämnden att det förekommer en diskussion om att vid en lämplig tidpunkt förbereda optioner för eventuella insatser inom den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Vill statsministern återkomma med något ytterligare?

Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Nej, jag anser mig ha besvarat frågorna.

Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi får väl helt enkelt förhandla om hela den text som kommer. Det lär komma någon text om Libyen, antar jag.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Om det kommer någonting återkommer det till nämnden, så att vi kan behandla det på normalt sätt – absolut.

Jag tackar för överläggningen! Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna och en oliklydande avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

2014/15:30

18 mars

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	6
Anf. 5 MARIA PLASS (M)	6
Anf. 6 PAVEL GAMOV (SD).....	7
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	9
Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V).....	10
Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP)	11
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 15 ANNA-LENA SÖRENSON (S)	15
Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M).....	16
Anf. 17 PAVEL GAMOV (SD).....	16
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	17
Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C).....	19
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V).....	19
Anf. 22 TINA ACKETOFT (FP)	20
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	21
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 30 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	22
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	22